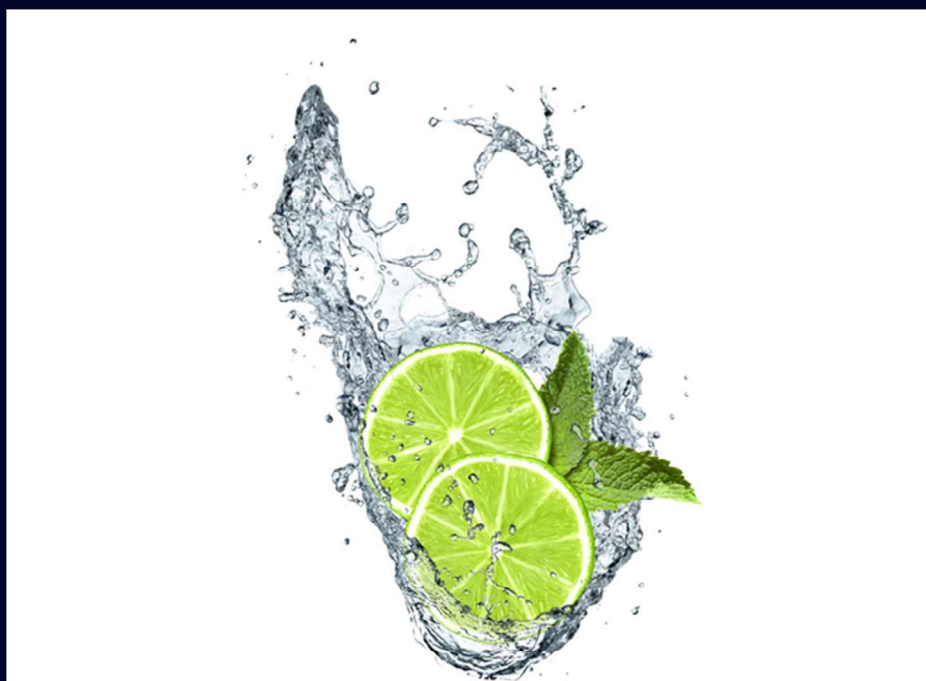
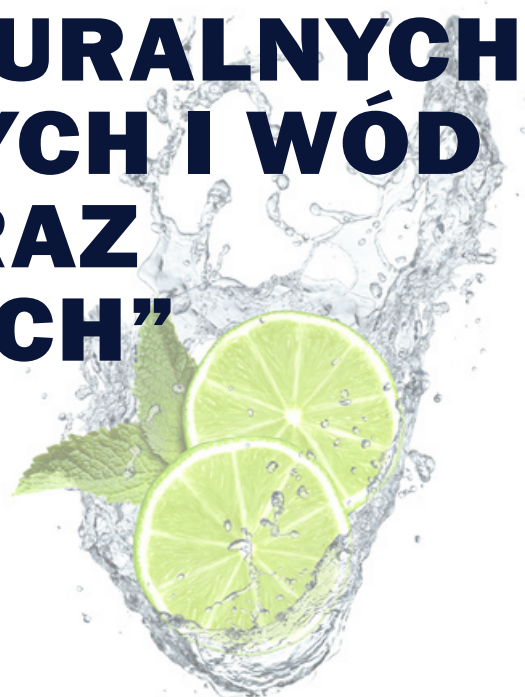

KONTROLA JAKOŚCI HANDLOWEJ NATURALNYCH WÓD MINERALNYCH I WÓD ŹRÓDLANYCH ORAZ WÓD „SMAKOWYCH”

Warszawa, 2018 r.

KONTROLA JAKOŚCI HANDLOWEJ NATURALNYCH WÓD MINERALNYCH I WÓD ŹRÓDLANYCH ORAZ WÓD „SMAKOWYCH”

1. Realizując ustawowy obowiązek ochrony interesów konsumentów, w trzecim kwartale 2017 roku Inspekcja Handlowa przeprowadziła na terenie całego kraju kontrolę w zakresie jakości handlowej naturalnych wód mineralnych i wód źródłanych oraz wód „smakowych”, a także przestrzegania zasad obrotu tymi produktami.

2. Skontrolowano łącznie 80 placówek, w tym poza mniejszymi placówkami detalicznymi, 45 placówek należących do sieci handlowych i 10 hurtowni.

Różnego rodzaju niezgodności stwierdzono w 27 placówkach (33,8 proc. skontrolowanych).

3. Oceniono ogółem 437 partii produktów o łącznej wartości 43,7 tys. zł, tj.:

- 271 partii wód: 175 partii naturalnych wód mineralnych i 96 partii wód źródłanych;
- 166 partii napojów: 136 partii wód „smakowych” i 30 partii innych napojów.

Różnego rodzaju zastrzeżenia wniesiono do 44 partii (10,1 proc. skontrolowanych) o łącznej wartości 3,2 tys. zł, w tym do:

- 22 partii wód: 15 partii naturalnych wód mineralnych i 7 partii wód źródłanych;
- 22 partii napojów: 13 partii wód „smakowych” i 9 partii innych napojów.

4. Badaniom laboratoryjnym pod względem cech organoleptycznych i fizykochemicznych, na zgodność z obowiązującymi przepisami prawa oraz deklaracjami producentów zawartymi na opakowaniach jednostkowych, poddano ogółem 80 partii produktów, tj.:

- 26 partii wód: 18 partii naturalnych wód mineralnych i 8 partii wód źródłanych;
- 54 partie napojów: 50 partii wód „smakowych” i 4 partii innych napojów.

Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku 15 partii (18,8 proc. zbadanych w tym zakresie) i polegały one na niższej lub wyższej od zadeklarowanej na opakowaniach jednostkowych naturalnych wód mineralnych i wód źródłanych zawartości niektórych kationów (takich jak: sodowy, potasowy, magnezowy i wapniowy) lub anionów (takich jak: chlorkowy, fluorkowy, siarczanowy i wodorowęglanowy).

5. Niezgodne z obowiązującymi przepisami oznakowanie stwierdzono w przypadku 14 partii produktów (3,2 proc. ocenianych w tym zakresie).

Stwierdzono m.in. następujące nieprawidłowości:

- naturalne wody mineralne – zakwestionowano 4 parte:
 - » podanie dwóch różnych informacji o stopniu nasycenia dwutlenkiem węgla (tj. podano na przodzie opakowania: „niskonasycona CO₂”, a na odwrocie: „wysokonasycona CO₂”);

- » użycie określenia „unikalna kompozycja 7 minerałów”, podczas gdy każda naturalna woda mineralna stanowi niepowtarzalną i wyjątkową dla danego źródła kompozycję minerałów;
 - napoje, w tym: wody „smakowe” i inne napoje – zakwestionowano 10 partii:
 - » wprowadzające w błąd prezentacja (np. na wywieszce cenowej użyto nazwy „woda gaz.”, wraz z określeniem „cytrynowa” dla napoju gazowanego o smaku cytrynowym);
 - » podanie niewłaściwej nazwy składnika (tj. podano „woda” zamiast „woda źródłana” lub „naturalna woda mineralna” dla napoju na bazie, odpowiednio: wody źródlanej lub naturalnej wody mineralnej);
 - » niepodanie informacji o treści: „zawiera cukier i substancje słodzące” lub niepodanie informacji o treści: „zawiera substancje słodzące” obok nazwy produktu;
 - » podanie parametrów wartości odżywczej w niewłaściwej kolejności;
 - » podanie niepełnego komunikatu dotyczącego referencyjnej wartości spożycia;
 - » niejednoznaczne odesłanie do miejsca, gdzie znajduje się data minimalnej trwałości, utrudniające konsumentom jej odszukanie.
6. W toku kontroli sprawdzono również:
- aktualność terminów przydatności do spożycia lub dat minimalnej trwałości, stwierdzając nieprawidłowości w 3 sklepach, gdzie z uwagi na przekroczone daty minimalnej trwałości wycofano 15 partii produktów (3,4 proc. skontrolowanych);
 - przestrzeganie warunków przechowywania, nie wnosząc zastrzeżeń;
 - dowody dostaw do celu identyfikacji dostawców, wnosząc zastrzeżenia w 3 przypadkach, z uwagi na użycie w dokumentach potwierdzających zakup 4 partii napojów opisów sugerujących, że są to wody; utrudniających monitorowanie i śledzenie drogi produktu w łańcuchu dostaw;
 - zgodność prowadzonej przez kontrolowanych działalności gospodarczej z wpisem do KRS lub CEiDG, nie wnosząc zastrzeżeń.
7. Ustalenia kontroli dały podstawę do:
- ukarania w drodze mandatu karnego 3 osób na łączną kwotę 500 zł za popełnienie wykroczenia z art. 100 ust. 1 pkt 1 ustawy o *bezpieczeństwie żywności i żywienia*¹ (tj. wprowadzenie do obrotu środków spożywczych przeterminowanych).
 - wszczęcia 4 postępowań administracyjnych w sprawie wymierzenia kar pieniężnych, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o *jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*², za wprowadzenie do obrotu produktów o niewłaściwej jakości handlowej, które zakończono wydaniem 1 decyzji o odstąpieniu od wymierzenia kary pieniężnej (art. 40a ust. 5c);
 - skierowania 19 informacji do właściwych miejscowo organów kontroli, w tym: 11 do wojewódzkich inspektoratów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i 8 do organów nadzoru sanitarnego.

Opracowanie:

Departamentu Inspekcji Handlowej UOKiK

1 Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2017 r. poz. 149 z późn. zm.).

2 Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2212).

Porady UOKiK

Konsumentom radzimy:

1. Kupując wodę należy wiedzieć, że naturalna woda mineralna, tak samo jak woda źródłana, jest wodą podziemną i pierwotnie czystą pod względem chemicznym i mikrobiologicznym. Od wody źródlanej różni się ona charakterystycznym stabilnym składem mineralnym, a w określonych przypadkach także właściwościami, które korzystnie wpływają na nasz organizm i zdrowie. Wody mineralne i wody źródlane, bądź mieszanki tych wód w przypadku ich wzbogacenia lub uzdatnienia odpowiednimi związkami lub minerałami noszą nazwę wód stołowych. Wody butelkowane mogą być istotnym źródłem niektórych składników mineralnych, ale tylko wtedy jeżeli ich stężenie jest odpowiednio wysokie, a woda jest wypijana w odpowiednich ilościach. Składniki mineralne występują w wodzie w formie zjonizowanej, dzięki czemu są łatwo przyswajalne przez organizm człowieka.

2. Aby wybrać wodę odpowiednią dla siebie i swoich preferencji, należy zapoznać się z etykietą na butelce. Skład mineralny jest najważniejszą informacją na etykiecie naturalnych wód mineralnych (nie zawsze znajdziemy go na etykietach wód źródłanych), zwykle podawaną w formie tabeli. Od niego zależy, na ile dana woda jest dla nas wartościowa, w szczególności gdy preferujemy dietę bogatą lub ubogą w określony składnik mineralny. Naturalne wody mineralne w zależności od ogólnej zawartości soli mineralnych mogą być:

- bardzo niskozmineralizowane (do 50 mg/l),
- niskozmineralizowane (do 500 mg/l),
- średnizmineralizowane (od 500 do 1500 mg/l),
- wysokozmineralizowane (powyżej 1500 mg/l).

Wobec bogatej oferty różnych wód naturalnych na rynku należy także zwracać uwagę, czy na etykiecie naturalnej wody mineralnej i wody źródlanej, oprócz nazwy handlowej jest nazwa otworu lub zespołu otworów (co nie dotyczy wód stołowych) tworzących ujęcie oraz ich położenie ze wskazaniem miejsca lub miejscowości, z którego woda jest czerpana.

Wykaz naturalnych wód mineralnych został opublikowany w obwieszczeniu Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 18 października 2017 r. w sprawie ogłoszenia wykazu wód uznanych jako naturalne wody mineralne (Dz. Urz. Min. Zdrow. z 2017 r. poz. 103).

W wykazie tym znajduje się 131 naturalnych wód mineralnych. Takiego wykazu nie ma dla wód źródłanych i co jest oczywiste dla wód stołowych.

3. Wody smakowe nie są wodami butelkowanymi i w żaden sposób nie powinny być z nimi utożsamiane. Są to na ogół napoje wytworzone na bazie takich wód, o zróżnicowanej zawartości soków i/lub aromatów, cukru i/lub substancji słodzących, z udziałem bądź nie innych substancji dodatkowych, które są dopuszczone do stosowania do napojów aromatyzowanych.